

Mr. SPEAKER.—According to new Rules, I have to read the amendment to the House. The amendment is:—

‘For the words beginning from “to avoid” in line 4 to “industry” in line 6, substitute:

“Failing which it is feared that the economy of the State and particularly the progress in agriculture and industry will suffer serious setback and that defence industries proposed to be set up or already set up by the Government of India, such as Aero-engine Factory and the Bharat Electronics will be seriously affected, thereby jeopardising the defence of the country”.’

The Hon’ble Member wants to withdraw the amendment. Has the Member leave of the House?

The amendment was, by leave, withdrawn.

Mr. SPEAKER.—The question is:

“This Assembly resolves that the Government of India may be moved to include the Sharavathy Valley Hydro-Electric Project in the core of the Plan immediately and provide the necessary foreign exchange to avoid the impending setback on the progress of State’s economy with particular reference to Agriculture and Industry.”

The motion was adopted.

FOOD SITUATION IN THE STATE.

Motion to consider.

Sri K. F. PATIL (Minister for Agriculture and Food).—I beg to move:

“That the food situation in the State be taken into consideration.”

Mr. SPEAKER.—Motion moved:

“That the food situation in the State be taken into consideration.”

[Mr. DEPUTY SPEAKER in the Chair]

Sri K. F. PATIL.—To have a correct picture of the State’s present food position it would be appropriate to have a background of the normal food position of the State with reference to

its population, total production of the principal foodgrains, and the total requirements on the accepted basis of 16 oz. of food per adult per day.

2. The population of the area comprising the State according to the Census of 1951 is a little over 194 lakhs. According to the geometric progression method adopted by Statisticians, the estimated mid-year population of the State in 1958 is 220.9 lakhs. The adult equivalent of the population for purposes of calculating food requirements has been worked out by the State Statistician at 168.6 lakhs and the State’s total requirements of foodgrains calculated at the rate of 16 oz. per adult per day works out to about 27.47 lakh tons. The estimated average annual production of foodgrains in the State is about 24.41 lakh tons, leaving a deficit of three lakh tons.

	<i>Extent (Acres)</i>	<i>Total probable yield (Tons)</i>
Rice	22,02,137	10,91,307
Ragi ...	20,16,400	5,97,448
Jowar	63,44,348	10,28,924
Wheat ..	7,43,930	72,146
Total ...		27,89,825

Less 12½ per cent for seeds, etc., i.e., 21,41,097.

3. While this is the overall deficit taking the principal foodgrains (*viz.*, Rice, Jola, Ragi and Wheat), into consideration the State is surplus to a small extent in ragi and jola, provided the seasonal conditions are normal, and deficit to the extent of about 4 lakh tons in rice. While every effort is being made to bridge this gap by a sustained drive for increased food production, the demand for rice is also growing partly on account of the increasing population and partly on account of the gradual change over from the coarser foodgrains to rice and wheat as a result of the increase in purchasing power and progressive urbanization of our people.

4. Government have been alive to this situation and are aware that even a small deficit is likely to be

(SRI K. F. PATIL)

exploited by middlemen at the cost of the consumer, particularly in a year of unfavourable seasonal and crop conditions. Such a situation did arise in the latter half of 1956 when the price of rice rose to somewhat abnormal levels. Steps were then taken by Government to arrest the rise and stabilize the prices by obtaining rice supplies from the Government of India at subsidized rates and by issuing them on a "no-profit no-loss" basis through fair price depots. This continued until January 1958 when the Government of India stopped further supplies, as the paddy harvest in the State had commenced.

5. Meanwhile, in pursuance of the recommendations of the Foodgrains Enquiry Committee, the Government of India passed orders in July 1957 creating the Southern Rice Zone comprising the States of Andhra, Madras, Mysore, and Kerala. As movement of rice from the Zone to any place outside is prohibited by this order and as Andhra Pradesh normally has a surplus which would be sufficient to cover the deficit of the other States included in the Zone, movement between which is freely allowed, this has resulted in large supplies being received in the State from Andhra Pradesh through the normal trade channels. Thus, during the ten months ending October 1958, a total quantity of 35,000 tons was imported by Rail to Bangalore alone.

6. The seasonal conditions this year have been fairly satisfactory and an average harvest of paddy, ragi and jola and other foodgrains is expected in the State. The question of checking the rise in food prices is an all-India problem and the State Government cannot take any isolated action in this behalf in view of the free movement of ragi and jola throughout India and of rice throughout the Southern Zone. The food situation in India as a whole is that there has been a continuous increase in demand while the supply has been limited, due to failure of rains and inability to import larger quantities owing to foreign exchange difficulties.

7. In Mysore State there has not been any abnormal increase in the prices of second quality rice, ragi and jola as compared with the harvest prices or the prices which prevailed during October-November last year. While the prices of ragi and jola are generally at the same level as the prices which prevailed last year, there has been some increase in the price of rice as compared with the prices which prevailed in January 1958. A seasonal rise in the prices of foodgrains between August and December is a normal feature. However, the movement of prices of foodgrains in Mysore State during 1958 does not show any marked deviation from the movement of prices of cereals for the whole of India. The prices of cereals increased by 17 per cent between the harvest of 1958 and October 1958 for India as a whole. The increase in prices in Mysore State is well within this figure. The prices in the Southern Zone are much lower than the prices obtaining in the Northern States like West Bengal, Bihar, Bombay and Uttar Pradesh. Further, in considering the question of prices it should not be lost sight of that 70 per cent of our population depend on agriculture and their economic condition depends on agricultural prices.

8. In consonance with the Government of India's policy the Mysore Foodgrains Acquisition, Disposal and Storage (Regulation) Order, 1957 has been promulgated, according to which every dealer dealing in foodgrains in excess of 100 maunds and every millowner is required to take a licence and submit stock returns periodically. This has enabled Government to keep a watch on the stock of foodgrains available with the trade. Adequate stocks of foodgrains are available in all parts of the State.

9. With a view to facilitate the return to the Central Government of the rice received by the State on a loan basis under the 'Price Stabilisation Scheme' and for building up an adequate stock of rice for distribution in the areas affected by adverse seasonal condition and to check the rise in the

price of rice generally during the lean months of 1958, this Government decided in 1957 to purchase paddy on voluntary basis. Accordingly, 2,42,600 pallas of paddy (II variety) were purchased in the paddy surplus districts of Shimoga, Coorg, Dharwar and Belgaum through the rice millowners. The maximum purchase price of II variety paddy was fixed at Rs. 23 per palla or Rs. 10-50 nP. per Bengal maund on the basis of the local open market prices. When the price of rice showed a tendency to rise, the rice got by hulling this paddy was released for issue through Co-operative Societies all over the State at two seers per rupee. This has resulted in checking the upward tendency in rice prices. A total quantity of 26,056 pallas of rice has so far been sold through 267 Co-operative Societies in the different districts of the State. There is still a stock of paddy equivalent to 1,05,000 pallas of rice and the issue of rice will be continued on a liberal scale during the ensuing months.

10. There was a temporary dislocation in the supply of wheat products, especially maida in the State after the promulgation of the order banning movement of wheat and wheat products into South Zone in July 1958. Arrangements have since been made to ensure adequate supplies of wheat products from the Roller Flour Mills in Madras and Bangalore. Part of this stock is distributed through Co-operative Societies and the retail prices have been fixed.

11. *Turdhal*.—There has been a sharp rise in the price of turdhal by about 50 per cent between September and November this year. The movement and price of this commodity are not controlled. The rise in prices appears to be a consequence of reports of poor crops in the Northern States and low arrival of supplies from the North.

12. The effectiveness of the steps taken to maintain the price level of foodgrains was discussed at the meeting of the National Development Council held at New Delhi on 8th and 9th

November 1958. The consensus of opinion was that unless the prices of foodgrains are maintained fairly steady, the Plan would not succeed. A rise in food prices would lead to an increase of prices all-round including prices of the essential articles like textiles, etc. This would involve rise in wages and increased outlay on schemes included in the development plans if physical targets have to be kept up. The National Development Council was of the opinion that the only effective method of controlling foodgrain prices would be for the States to take over the wholesale trading in foodgrains either directly or through agents and handle the entire marketable surplus. The details of the scheme have not yet been received from the Government of India. Any suggestions that Hon'ble Members may make on this subject will assist Government in finalising the details of the Scheme.

Sri Y. VEERAPPA (Hole-Narasipur).—Sir, in view of the strain that we have been experiencing since yesterday and in view of the shortness of the time at our disposal today, I request that food debate may be postponed till tomorrow and the half an hour discussion raised by my Hon'ble friend Sri Revanna Siddappa may be taken up now. The subject matter of the half an hour discussion also indirectly pertains to the food situation.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—It is only after 6 o'clock that we can take up half an hour discussion. The half an hour discussion in respect of the question regarding compensation paid to the owners of submerged areas in Tungabhadra Project Reservoir will be taken up today and the matter raised for half an hour discussion by Sri Revannasiddappa will be taken up tomorrow.

Sri K. F. PATIL.—According to the agenda, the subject matter of today's half an hour discussion is the one raised by Sri Revannasiddappa and it pertains to me.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—We shall decide about it later on.

*ಶ್ರೀ ಕೆ. ಕೆಂಚಪ್ಪ (ಹಿರಿಯೂರು).— ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ, ಆಹಾರದ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಪ್ರಕೃತ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಲವಾರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಈ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ತಂದಿರುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಾವು ನಾಲಾಯಿ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದೆ. ಈಗ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆಹಾರದ ಸಮಸ್ಯೆಯ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸಮಸ್ಯೆಯೊಂದಿದೆ, ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಕೆಲವಾರು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಕಠಿಣವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಉದ್ಭವಿಸುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಕೆಲವಾರು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದೊಂದು, ಈ ರೀತಿಯಿದೆ. ಪ್ರಕೃತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಏನು ನಮಗೆ ಕಷ್ಟ ಬಂದಿವೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಆರೋಚಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಈಗ ಕೆಲವಾರು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆಯೇ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಆಹಾರದ ಧಾರಣೆವಾಸಿ ಹೆಚ್ಚಿರುವುದು ಒಂದು ಭಾಗ ಮತ್ತು ಇವತ್ತು ಜನಗಿರುವ ಕಷ್ಟವನ್ನು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು ಒಂದು ಭಾಗ. ಧಾರಣೆವಾಸಿ ಹೆಚ್ಚಿರುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಮಾತನಾಡುವವರು ಮಾತನಾಡಲಿ. ಆಹಾರದ ಅಭಾವಕ್ಕೆ ನಾನಾ ಕಾರಣಗಳುಂಟು; ಒಂದು ಇಳಿ ಫೇರ್ಷ್, ಇನ್ನೊಂದು ಬೆಳೆಯಾಗದಿರುವುದು, ಹೀಗೆ ನಾನಾ ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ನನ್ನ ಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಗತಿ ಯಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಅಷ್ಟು ಆಗಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಚಾರ ಆಮೇಲೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನಾನೊಂದು ರಾಗವ ಬರೆದೆ. ಬಿಜಾಪುರದಲ್ಲಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು, ಹಿರಿಯೂರು, ಶಿರಾ, ಪಾವಗಡ, ಮಧುಗಿರಿ ಮತ್ತು ಕೊರಟಗೆರೆ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ತಾಂಬಕಷ್ಟವಿದೆ, ಜನರಿಗೆ ತಕ್ಕ ವಿಪರ್ಧವು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ನುಮಾಯ ಬಂಭತ್ತನೆ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಹತ್ತನೆ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಿಕೆ ಮು ಚೆನ್ನೇಡಿ ಕಾಗದ ಬರೆದೆ ಕೆಲವರು ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಹೋಗದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಯಾರಾದರೂ ಬಂದು ನೋಡಿ, ವಿರುದ್ಧ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಬೇಡಿ ಎಂದು ಕೂಡ ಹೇಳಿದೆ. ಧಾರಣೆವಾಸಿ ಹೆಚ್ಚಿದರೂ ರೈತರಿಗೆ, ಬೆಳೆದವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆಯೇನು? ಜನರಿಗೂ ತೊಂದರೆ ಯಾಗಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಜನರಿಗೆ ನಿಜಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಒಂದು ವಿಧವಾದ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳೆದರೂ ಬೇರೆ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚಿ ತೊಂದರೆ ಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕಾಗದವನ್ನು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಬರೆದುಕಳುಹಿಸಿರಾಯ್ತು. ಕೆಲವರು ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ, ಕೆಲವರು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹೇಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನನ್ನನ್ನೇ ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಆಧಾನಗಳು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಯವರೆಗೆ ಇರುತ್ತವೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಬಂಡಿತವಾಗಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉತ್ತಮವಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ನಕಲಕುಣಿತ ಕುಣಿಯುವುದು ನಿಲ್ಲುವವರೆಗೆ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಮನಸ್ಸು ಬರುವವರೆಗೆ ಬಂಡಿತ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ನನಗೆ ಬಂದಿರುವ ಕಾಗದದ ವಿಚಾರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

5-30 P.M.

ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಇವರು ಸರಕಾರ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರತಕ್ಕ ವಿಧಾನವನ್ನು ನೋಡಿ ನೋಡಿ ನಮಗೆ ಸಾಕಾಗಿಹೋಗಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು

ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನಾಲ್ಕು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಬರಗಾಲವಿದೆ ಎಂದು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಸರಕಾರದ ಪ್ರಕಟನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಹಾಗೆ ಬರಗಾಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಒಂದುಕಡೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ವಿರೋಧವಾಗಿರತಕ್ಕ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಬಹಳ ವ್ಯಸನವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರು ಜವಾಬ್ದಾರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ? ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಜಾಯಿಂಟ್ ರೆಸ್ಪಾನ್ಸಿಬಿಲಿಟಿ ಇಲ್ಲವೇ? ಈ ಬರಗಾಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ವಿಚಾರ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವೇ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಆಹಾರಧಾನ್ಯಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸಾಯಾವೃದ್ಧಿ ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಪ್ಪು ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಜನತೆಯ ಮುಂದೆ ಇಡುತ್ತಾರೆಯೆಂದು ಬಹಳ ವ್ಯಸನದಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಆದರೆ ನಾವು ಯಾವ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ನಂಬಿಕೊಂಡು ಬದುಕಬೇಕು? ಜನತೆಗೆ ಕಷ್ಟ ಬಂದರೆ ಅದನ್ನು ಸರಕಾರ ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸರಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇಂಥ ತಪ್ಪು ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಿ ಒದಗಿಸುತ್ತಿರಲಿ! ಇಂಥ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಬಿಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲವೇ? ತಪ್ಪು ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಸಹ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಳಕೊಟ್ಟು, ಇಂಥ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಜನತೆ ಎಷ್ಟು ದಿವಸ ಅನುಭವಿಸಬೇಕೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಹೇಳಲು ಬಹಳ ವ್ಯಸನವಾಗುತ್ತದೆ. 'Food Production and Agricultural Development in Mysore State' ಎಂಬ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ನಮಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ತಪ್ಪುಗಳು ಇವೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿರುವ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಇಷ್ಟು ಟನ್ ಆಹಾರಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆದಿದ್ದಾರೆ, ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸಮಾಧಾನಕಾರಕವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅದರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. 1952ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದ ಕೊರತೆ ನಿಗದಿಪಡುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಮೊದಲನೆಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ ಮುಗಿಸಿ ಈಗಾಗಲೇ ಎರಡನೆಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ ನಡೆದಿದೆ. ಆದರೆ ಇನ್ನೂ ವರೆಗೆ ಆಹಾರದ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನಿಗದಿಸುವುದು ಆಗಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ ನವರು ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದೇ ಹೇಳಿದ್ದು. ಅವರ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ Foodgrains Enquiry Committee ಯವರು ನಕ್ಕದ್ದು ನನಗೆ ನೆನಪಿದೆ. ಅದಾದರಿಂದ ಇಂಥ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ನಂಬುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಜನರ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸಮಾಧಾನಕರವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಡಿ. ಮಾನ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ರಾಜಿ, ಹಿಂಗಾರಿ ಬೆಳೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಂದೋಲನ ನಡೆದಿದೆ. ಎಂದು ಏನೇನೋ ಹೇಳಿದರು. ಅಕ್ಕಿಯ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಇಷ್ಟು ಸಾವಿರ ಟನ್ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದರ ವಿವರ ಈ ರೀತಿ ಇದೆ—

	ಎಕರೆ	ಟನ್
	ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ	ಉತ್ಪತ್ತಿ
ಜೋಳ	63,14,348	10,28,924
ಅಕ್ಕಿ	22,02,137	10,91,307
ರಾಗಿ	20,16,400	5,97,448

ಈ ಹೇಳಿಕೆಯು ಅಷ್ಟು ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಅಂಕಗಳನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಕು? ಇರತಕ್ಕ ವಾಸ್ತವಾಂಶವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಮೊದಲು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ಸಣ್ಣ ದಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ವಿಶಾಲ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ ರಚಿತವಾದಮೇಲೆ ಎರಡುಕೋಟಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಯಾಗಿದೆ. ಸಣ್ಣ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವಿದ್ದಾಗ ಅಷ್ಟು ಆಹಾರದ ಧಾನ್ಯ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತೋ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಈಗ ವಿಶಾಲ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಕೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನ ಲೆಕ್ಕದ ಪ್ರಕಾರ ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 65 ಲಕ್ಷ 93 ಸಾವಿರ ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಈಗ ಎರಡರಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾದ ವಿಶಾಲ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವಾದಮೇಲೆ 65,57,921 ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

1954-55ರಲ್ಲಿ 63,99,000 ಎಕರೆ ಜೋಳ ಹಾಕಿದ್ದೀರಿ. ಆ ಕಡೆಯಿಂದ ಬಂದಿರತಕ್ಕ ಒಂದು ಕೋಟಿ ಜನರು ಏನೂ ಬೆಳೆಯಲು ಎಂದು ತಿಳಿಯೋಣವೇ? ಈ ಫಿರೋಜ್ ಕೋಟ್ ಮಾಡಬೇಡಿ, ಈ ರೀತಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಮರುಳು ಮಾಡಬೇಡಿ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಫ್. ಪಾಟೀಲ್.—ಇಲ್ಲಿಯತನಕ ತಾವು ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಏನೇನುಮಾಡಿದ್ದೀರಿ ಎಂಬ ಫಿರೋಜ್ ನು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿದ್ದೀನಿ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಕೆ. ಚಪ್ಪ.—ಈ ರೀತಿ ಅಂಕಿಅಂಶ ಹೇಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಹೇಳಿ ಮನೆಗೆ ಹೊ ಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ. ಕಠಿಣ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿದೆ. ಈಗತಾನೆ ತಾವು ಆಹಾರದ ಸವನೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ, ಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ, ಎಂದರೆ ಸುಧಾರಿಸಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಆಧುನಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸಹಿತ ತಾವು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವಾಗ ಇಲ್ಲವೇ ಹೀಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ: ಬಡ್ಡೆಟ್ ಸೆಷನ್ 1958, Q. No. 1601, 3rd list ಅದರಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಬರೆದಿದ್ದೀರಿ:—ಆಧುನಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡಿ ಬಹಳವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ ಬಹಳವಾಗಿ ಸಾಕಸ ಪಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ, ನಾವು ಪಟ್ಟಿಷ್ಟು ಸಾಕಸ ಬೇರೆ ಯಾರ ಕೈಯಲ್ಲೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಅದೇರೀತಿ ನಮ್ಮ ಸಾಕಸದ ಮುಂದೆ ಯಾರ ಸಾಕಸವೂ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಚೆನ್ನ ಬಸಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿದರು. ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳು ಒಟ್ಟು 187, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು 31, ಕೆಲಸ ಮಾಡದೇ ಇರುವುದು 156. ಅದಕ್ಕೇ ಒಂದು ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ ಎಸ್ಟಾಬ್ಲಿಷ್ ಮೆಂಟ್. ಈ ರೀತಿ ಆಧುನಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಸಾಗುವಾಡತಕ್ಕ ಪರಮಾಯುಷಿ ಇದೆ. ಬರವಣಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ಬರೆದಿರುವುದರಿಂದ ಇದು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಸರಿ ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತೇನೆ.

ಮೈಸೂರು ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್, ಪುಟ 35ರಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.—Irrigation facilities. There is one big dam Vani Vilas Sagar in Hiriyur Taluk which irrigates nearly 18,000 acres. “ಇದ

ಕ್ಕಿಂತ ಅನ್ಯತ—I use that word ‘ಅನ್ಯತ’ with extreme consciousness in me—ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲಿರುವುದು ಅನ್ ಆಫರ್ಸೈಟ್ ಕಲ್ಟಿವೇಷನ್ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡರೂ 11,000 ಎಕರೆ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಸಹ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. 1928ರ ಆರಂಭದಿಂದ ಇನ್ನೂ ಮರೆಗೂ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಯುಥೇಡ್ಜವಾಗಿ ನೀರು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ಐದು ದಿವಸ ನೀರು ಕೊಡಬೇಕು. ಎಂಟು ದಿವಸ ನೀರು ನಿಂತಿರಬೇಕು. ನೀರೇ ಇಲ್ಲ. ಬಹಳ ಕಠಿಣ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ. 1928ರಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿರುವುದು ಇದುವರೆಗೂ ಹಾಗೆಯೇ ಇದೆ. ಇಷ್ಟು ಉತ್ಪತ್ತಿಯಿಂದ ಬರೆಯಬಾರದಾಗಿತ್ತು. ಬರೆದು ಅದನ್ನೇ ಸಮರ್ಥನೆ ಮಾಡುವುದು ಆ ಮೂಲಕ ನಾವು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ಬಹಳ ಕಠಿಣ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿದೆ. ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ರ್ಯಾಬಿ ಕ್ಯಾಂಪೇನ್, ಹಿಂಗಾರು ಬೆಳೆ ಆಂದೋಲನ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ 1958ರ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 10ನೆಯ ತಾರೀಖಿನ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಫಿರೋಜ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಅಲ್ಲಿಂದೀಚೆಗೆ ಏನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೋ ಏನೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ‘Fertilisers sufficient for covering the selected area has been obtained and is under distribution’ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. 1945ರಿಂದ 1948ರವರೆಗೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸರ್ಕಾರ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ರಾಗಿ, ಜೋಳ, ಏಳು-ಎಂಟು ಸೇರು, ಅಕ್ಕಿ ಮೂರು-ಮೂರು ವರೆಗೆ ಸೇರು ಇವಾಗ ಟಕ್ ಒಂದಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆಯನ್ನು 85 ರೂಪಾಯಿ ನವರೆಗೂ ಕೊಂಡು ಕೊಂಡು ಸ್ಟೇಡಿಯಸ್ ಮಾಡಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದರು. ಈಗ ತಾವು ಮಾಡಿರುವುದು ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ಒದುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನೆತಾನೆ ಪುಸ್ತಕ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದೆ. ಇದರ ಪ್ರಕಾರ ‘pre-sowing cultivation with improved implements has been done on 9,79, 31 acres’ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ‘Fertilisers have been supplied prior to sowing on 3,148 acres only in selected areas’ ಎಂದೇ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. Pre-treated seeds ಎಷ್ಟೋ ಎಕರೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದು total area, in 17,32,714 acres pre-treated seeds have been used ಎಂದು ಆರು ಪಲ್ಲಾಡಂತ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿದರೂ ಕೂಡ 1,03,96,284 ಪಲ್ಲಾ ಬರುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟು ಬೆಳೆಯುತ್ತೀರಾ ಸ್ವಾಮಿ? ಒಂದು ಎಕರೆಗೆ ಆರು ಪಲ್ಲಾ ಸರಾಸರಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಮೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಾ ನೋಡಿ! ಎಷ್ಟು ಎಕರೆಗೆ ಗೊಬ್ಬರ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು? 3,148 ಎಕರೆಗೆ. ಈ ಅಂಕಿ ಅಂಶವನ್ನು “A note on Rabi campaign in Mysore State 1958-59” ದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ತಾವು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು 3,148 ಎಕರೆಗೆ. ಹಿಂದಿ ವಗೈರೆ ಈ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರುದೇಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಮೇಲೆ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದಿವಸಗಳಿಂದ ನೆಗಿಲು, ಗುಳೆ, ಪಟ್ಟಿ ವಗೈರೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಬರೆದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ ಸಹಿತ ಸರಿಯಾಗಿ ವ್ಯವಸಾಯದ ಉಪಕರಣಗಳು ಇಲ್ಲ. 1958-59ನೆಯ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಅದಮೇಲೆ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಿನಿಂದೀಚೆಗೆ ಆಗಿರುವುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಮ್ಮ ಲಿಪಿನಲ್ಲಿ

(ಶ್ರೀ ಕೆ. ಕೆಂಚಪ್ಪ)

ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು. ಎಷ್ಟುಮಾತ್ರ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಒಂದೇಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಎರಡು ಟಕ್ ಸೂಪರ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟು ಸಾಕೇ! ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ದೇಶದ ಆಹಾರ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡುವುದರಿಂದ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ದೇಶದ ಆಹಾರ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಬಗೆಹರಿಸುತ್ತಾರೆಯೇ ಎನ್ನುವ ವಿಷಯವನ್ನು ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇದರಮೇಲೆ distress conditions ಇರುವಾಗ ಏನೇನು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಎಲ್ಲ ವಿವರಗಳನ್ನೂ ನನ್ನ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ. ಅದರೂ ಸರ್ಕಾರದವರು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಏಕೆ ಕೇಳಿದರೋ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಏನೋ ಒಂದು ಕಾಗದವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ, ಅದಕ್ಕೊಂದು ಉತ್ತರವನ್ನು ಬರೆಯೋವೆಂದು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಹೀಗೆ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯಬಹುದು ಎನ್ನುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮಾಡಿರಬಹುದು. ಯಾವುದೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಎಂದು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಬೋರ್ಡಿಗೆ ಹೋಯಿತೋ ಅಂದೇ ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಆಗುತ್ತಿದ್ದ ಆಹಾರದ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಕಡಮೆಯಾಯಿತು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಇಚ್ಛಿರತಕ್ಕೆ ಕಂಡಿಷನ್‌ಗಳು, ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ರಾತ್ರಿವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ವಿದ್ಯುತ್‌ನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು, ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಲು ಒಪ್ಪಿ ಕೊಂಡರೆಮಾತ್ರ ವಿದ್ಯುತ್‌ನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ, ಎಂಬುದು. ಪಂಪ್ ಸೆಟ್‌ಕೊಡುತ್ತೇವೆ, ಅದು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ, ಇದಕ್ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ರಾತ್ರಿವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್‌ನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ, ನೀರು ಹಾಯಿಸಿಕೊಂಡು, ವ್ಯವಸಾಯಮಾಡಿ ಎಂದು ಅನುಭವವಿರುವವರು ಮಾತನಾಡುವ ಮಾತುಗಳೇ ಸ್ವಾಮಿ! ಬೋರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟುಜನ ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ ಅನುಭವ ಹೊಂದಿರುವವರಿದ್ದಾರೆ! ಈ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರವರ್ಗವನ್ನು ಕೇಳುವಹಾಗೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಬೇಕಾದವರಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ, ಹೊಸಹೊಸದಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತಿರುವ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ, ಒಂದೊಂದು ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿಯೂ ನೀರು ಕಾಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ಇಂಥವುಗಳಿಗಲ್ಲ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ವಿದ್ಯುತ್‌ನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ವಿದ್ಯುತ್‌ನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ ಎಷ್ಟು ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ವಿದ್ಯುತ್‌ನ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಹಾಕಬೇಕಾದರೆ ಒಂದು H.P.ಗೆ ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಅದನ್ನು 1,250 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಎಷ್ಟು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಂದು ಅರ್ಜಿಗಳು ಬಂದ ನಂತರ ಇಷ್ಟು ಅರ್ಜಿಗಳವರು completion certificate ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದಿದೆ. ಹಿಂದೆ 75-90% ವರೆಗೂ completion ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಪೂರ್ಣ ದೊಡ್ಡ ಮನಸ್ಸುಮಾಡಿ ಶೇಕಡ 70ರಷ್ಟು ಜನ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ವ್ಯವಸಾಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆಯೇ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಸಾಯಾ

ಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಬೇಕೋ ಅಲ್ಲಗೆ ಸರಿಯಾದ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದು, ನದಿಗಳಿಗೆ ಅಣೆಕಟ್ಟನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದು ಇಂಥ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆಮಾತ್ರ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. Food Grains Commissioner ಬಂದಿದ್ದಾಗ, ತಪ್ಪುಮಾಡಿದ್ದೇವೆನ್ನುವ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಹೇಳದೆಇದ್ದರೂನಹಿತ, small projects, minor projects ಇಂಥವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಪಬ್ಲಿಕ್‌ವರ್ಕ್ಸ್ ಇಲಾಖೆಯವರು ಈಗ small irrigation works ಬಗ್ಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತಿರತಕ್ಕ ಅನಾದರಣೆಯನ್ನು ನಾನು ಎಂದೂ ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಗೌನಹಳ್ಳಿಕರೆ, ಬೀರೇನಹಳ್ಳಿಕರೆ, ಮತ್ತದಹಳ್ಳಿಕರೆ ಇವುಗಳು 1955ನೆಯ ಇಸವಿಯಿಂದ ಇದುವರೆಗೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಮೊದಲು ಮಾಡಿದ್ದ ಅಂದಾಜುಗಳು ಈಗ revise ಆಗಬೇಕು, financial sanction, technical sanction ಆಗಬೇಕು, ಇತ್ಯಾದಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಉದ್ದೇಶ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ಹೀಗೆಲ್ಲ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನಾನು 1957ನೆಯ ಇಸವಿಯಿಂದಲೂ ಇದುವರೆಗೂ ನಾನು ನಮೂನೆಯ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾದರೆ ನಾವು ಏನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತದೆ! ಪಬ್ಲಿಕ್‌ವರ್ಕ್ಸ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ control ಇಲ್ಲವೇ! Control ನಡಿಲವಾಗಿದೆಯೇ! ಪ್ರಾಯಶಃ ನಾವು ಹೇಳಿದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕು ಉಳಿದವನ್ನು ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನಾನು ಬರೆದಿರುವ ಕಾಗದಗಳೆಲ್ಲವೂಲಕ, ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ನನಗೆಬಂದಿರುವ ಕಾಗದಗಳೆಲ್ಲವೂಲಕ ಈ ಅಂಶಗಳೆಲ್ಲ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಕ್ಷರವನ್ನೂ ರುಜುವಾತು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದಾಖಲೆಗಳನ್ನೂ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಇಷ್ಟು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರವಾದ ಹಿರಿಯೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ; ಯಾವ ಕೆರೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ; ಗಾಯತ್ರಿ ಕೆರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಲು 1938 ರಲ್ಲಿಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ಕೆಲಸ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಈಗ ಮುಗಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ತಮ್ಮ ಗತಿಯೂ ಮುಗಿದುಹೋಯಿತು. ಈ ರೀತಿ ಅನಾದರಣೆಯಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅಲ್ಲ ಇಲ್ಲ ಬಂದು minor projects, small projects, electricity ಎಲ್ಲ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ; ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಬೆಳೆಯುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಕಾರ್ಯತಃ ಒಂದೂ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ದೋಜನೆಯ ಅವಧಿಯೊಳಗಾಗಿ ಐದುಲಕ್ಷ ಟಕಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಒಂದು target ಇಟ್ಟು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಏನು ಬರವಣಿಗೆ ಸ್ವಾಮಿ, ಅಲ್ಲ ಇಲ್ಲ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ.—ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ!

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಕೆಂಚಪ್ಪ.—ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದರೆ ಯಾವಕಾಲಕ್ಕೆ ಯಾವಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಇದೆಯೋ ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಆಯಾಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸದೆ ಹೊದರೆ ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರೇ ಆಗಲೇ ಯಾರೇ ಆಗಲೇ ಅದಕ್ಕೆ ಜವಾಬ್ದಾರರಾದವರನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಲೇಬೇಕು. ಮಂತ್ರಿಗಳಾದರೂ ಸಹಿತ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು

ಕೊಟ್ಟು ಹೋಗಬೇಕು. ಬರೀಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಧಾರಾ ಕಾರವಾಗಿ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವೂ ನಡೆಯಲಾರದು. ಇಪ್ಪೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಹಿರಿಯೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಧರ್ಮಪುರಿ ಹೋಬಳಿಗೆ ಬೇರೆಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲ, ಅಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ, ಕೆರೆಇಲ್ಲ, ಝರಿ ಇಲ್ಲ, ಏನೂ ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ.—ಹಿರಿಯೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ವಾಣಿವಿಲಾಸ ಸಾಗರ ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಕೆಂಚಪ್ಪ.—ಧರ್ಮಪುರಿ ಹೋಬಳಿಯ ವಿಷಯ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ವಾಣಿವಿಲಾಸ ಸಾಗರದ ಕೆಳಗೆ ತಿರಿಜಮೀನಿದ್ದರೆ, ಧರ್ಮಪುರಿ ಹೋಬಳಿ ಜನರ ವಿಷಯವೇನು! ಅವರ ಗತಿಯೇನಾಗ ಬೇಕು, ಸ್ವಾಮಿ?

ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಯೋಚನೆಮಾಡಬೇಕು. ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನಷ್ಟ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟದೆ ದೊಡ್ಡಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಗಳ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ತಾಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಮೂಲಕ socialistic pattern ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾರಿರಿ. Socialistic pattern has been vulgarised ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ದಯಮಾಡಿ ಇಂಥ ನಕಲೆ ಕುಣಿತ ಕುಣಿಯಬೇಡಿ. ಇದರ ಬದಲು ನಿಜವಾದ ಆದಳಿತಮಾಡಿ ಬದುಕು ಮಾಡಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ತಾವು ಯಾವ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನೇ ಆಗಲೆ ನಿಗದಿಯಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೇ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರೋ ಆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅಷ್ಟು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸದೆ ಹೋದರೆ, ಆ ರೀತಿಯಾಗಲು ಜವಾಬ್ದಾರರಾದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು ತಪ್ಪು. ಆ ರೀತಿ ಕೆಲಸವಾಗಲು ಬೇಕಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡದಿರುವುದೂ ತಪ್ಪು, ಅಷ್ಟು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡದೆ ಹೋದರೆ ತಾವು ಇರುವುದೂ ತಪ್ಪು.

6 P.M

HALF-AN-HOUR DISCUSSION Re: QUESTION No. 2257.

Re. Compensation paid to the owners of submerged areas under Tungabhadra Reservoir.

*ದಾ! ಆರ್. ನಾಗನಗೌಡ (ಹೊಸಪೇಟೆ).—ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ತುಂಗಭದ್ರಾ ಯೋಜನೆ ಬಳಾರಿ, ಕರ್ನೂಲು ಮತ್ತು ಅನಂತಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ನೀರನ್ನೊದಗಿಸಿದೆ; ಇದರಿಂದ ಬಹಳ ಜನರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ತುಂಗಭದ್ರಾ ಜಲಾಶಯದ ನೀರನ್ನೆಲ್ಲ ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಆ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಜನರಿಗೆ ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ಕಷ್ಟಗಳಾಗಿವೆ. ಇವರು ಬಹಳ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಜಮೀನುಗಳು ಈ ಜಲಾಶಯದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿವೆ; ಅವರ ಬಾಳು ದುಃಖ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದೆ. 1944ನೆಯ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಈ ತುಂಗಭದ್ರಾ ಜಲಾಶಯದ ಶಂಕುಸ್ಥಾಪನೆ ಯಾಯಿತು. 1941ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಅಕ್ಟಿಬಿಷ್ ಆಕ್ಟ್ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದು ನೋಟಿಫಿಕೇಷನ್ ಹೊರಡಿಸಿ, ಈ ಜಲಾಶಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಇದರ ಕಾಲುವೆಗಳಿಗೆ ಇಷ್ಟು

ಭೂಮಿ ಬೇಕಾಗಿದೆ, ಇದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಏನು ಧಾರಣೆ ಇತ್ತೋ ಅಷ್ಟನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಮದರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರ ಆಗ ಹೇಳಿದರು. ನಂತರ ಒಬ್ಬರು ಕಲೆಕ್ಟರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿ, ಯಾವ ಯಾವ ಜಮೀನಿಗೆ ಏನೇನು ಬೆರೆ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಮೂದಿಸಿ ಒಂದು ರಿಜಿಸ್ಟರ್ ತಯಾರು ಮಾಡಿದರು. 1941ರಲ್ಲಿ ತುಂಗಭದ್ರಾ ಯೋಜನೆ ಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ತೀರ್ಮಾನ 1944-45ರವರೆಗೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. 1945ರಲ್ಲಿ ಶಂಕುಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು, ಅದಾಗ್ಯೂ ಭೂಮಿಗಳನ್ನು ಅಳತೆಮಾಡಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಗೆ ನೀರು ಬರುತ್ತದೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಆ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಅಕ್ವೈರ್ ಮಾಡಿದರು. ಆ ಭೂಮಿಗಳಿಗೆ ಧಾರಣೆಯನ್ನು 1946, 1947, 1948 ಮತ್ತು 1949ರವರೆಗೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಹೀಗೆ 1941ರಲ್ಲಿ ನಿಗದಿಯಾದ ಧಾರಣೆಯನ್ನೇ 1949ರಲ್ಲಿಯೂ ಕೊಟ್ಟರು. Living index ಪರಿಸೀಲಿಸಿದರೆ, 1939-40ರಲ್ಲಿ 100 ಎಂದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ, 1947ರಲ್ಲಿ 306 ಇತ್ತು, 1948ರಲ್ಲಿ 382 ಆಯಿತು. ಭೂಮಿಯ ಧಾರಣೆ ಕೂಡ ಮೂರು ನಾಲ್ಕರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಆಗ 1941ರಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದ್ದ ಧಾರಣೆಯನ್ನೇ ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದರೆ ಬಹಳ ಅನಾಯವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದೆವು. ಕಡೆಗೆ ಮದರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರದವರು ನೂರು ರೂಪಾಯಿನ ಭೂಮಿಗೆ 85 ರೂಪಾಯಿ ಮತ್ತು 15 ರೂಪಾಯಿ ಹೆಚ್ಚು ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂತಲೂ, ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೀಗೆಯೇ ನೂರಕ್ಕೆ 185 ರೂಪಾಯಿ ಮತ್ತು 15 ರೂಪಾಯಿ ಹೆಚ್ಚು ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂತಲೂ ಹೇಳಿ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 100 ರೂಪಾಯಿನ ಭೂಮಿಗೆ 200 ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟರೂ ಆ ಜನರಿಗೆ ಅರ್ಥಭೂಮಿ ಬಂದಹಾಗಾಯಿತು. ಮನೆಗಳಿಗೆ ನೂರಕ್ಕೆ 300 ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟರೂ ಸರಿಯಾದ ಬೆಲೆ ಕೊಟ್ಟಂತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಕೂಡ ಆ ಜನರು ಸರ್ಕಾರ ಕೊಟ್ಟದ್ದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು 1948-49ರಲ್ಲಿ ಅವರ ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಮನೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಮೇಲೆ ಹೊಸ ಜಾಗಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೆಲೆಸಿದರು. ಹೀಗೆ ನೆಲೆಸಿದವರು 65 ಗ್ರಾಮಗಳವರು, ಸುಮಾರು 90 ಸಾವಿರ ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯವರು. ಅವರು ಹೊಸ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಜೀವನಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿದರು. ಆಗ ನಿಡಲು ಬಡಿದಹಾಗೆ, bolt from the blue ಎಂದು ಹೇಳುವವರೆಗೆ 1954ನೆಯ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಪಬ್ಲಿಕ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಇಲಾಖೆಯವರು, ನೀರಾವರಿ ಜಲಾಶಯಗಳ, ಕಟ್ಟಡಗಳ ತಜ್ಞರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರಕಾರ ಅದುವರೆಗೆ 1,630 ಅಡಿ ಇಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿಮಾಡಿದ್ದನ್ನು 1,635ರವರೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳಿ, ಐದು ಅಡಿ ಹೆಚ್ಚು ನೀರನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು, ಆದರಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಭೂಮಿ ಏನು ಮುಳುಗಡೆಗೆ ಬರುತ್ತದೆಯೋ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅಕ್ವೈರ್ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಆಜ್ಞೆ ಹೊರಡಿಸಿದರು. ಮೊದಲೇ ದುಃಖಭರಿತರಾಗಿ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಕಷ್ಟ ತಂದಹಾಗಾಯಿತು. ಹೊಸದಾಗಿ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ನೀರು ಅಲ್ಲಿಗೂ ಹೋದ ಹಾಗಾಯಿತು. ಆದಕಾರಣ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವಾನಿಖರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಕಟ್ಟುಹೋಯಿತು, ಹೊಸ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತುಹಾಕಬೇಕಾಯಿತು. ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಯು "ಇ" ಭಾಗಕ್ಕೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಜವಾಬು ಕೊಡುತ್ತಾ, "In